

# נתיבות ישעיה

והוא מאמרים יקרים, שיחות מוסר וחיזוק משובבי לב  
ונפש, שנאמרו בפני תלמידים מקשיבים בקול חוצב  
להבות אש קודש, ושאתו כשאגת האר"י החי,  
להנחילם נתיבות דעת התורה ועבודת השי"ת על  
פרשת השבוע

ע"י מרן רבינו  
הגאון רבי **אברהם יוסף ראזענבלום** זצוקלה"ה  
ראש ישיבת שערי יושר

וישלה תשפ"ג  
שנה ה' • גליון רכ"ד

מי שיש בידו חידו"ת או טעיפס של רבינו, וכן מי שרוצה לנדב גליון של תורת רבינו - נא להתקשר למספר: 1-718-854-2290 EXT 9 או לפקס: 1-718-705-8608

חדש!

אפשר לשמוע השיחה הנדפסת בנתיבות יושר של כל שבוע במספר: 1-718-559-6660

תוכן העניינים

וישלה תשמ"ז

**'כשם שאני יחיד בעולמי' -  
השבר של ה'יחיד' המתאמץ  
בעבודת השי"ת**

הלימוד שלמד רבי יהודה הנשיא מיעקב  
אבינו . . . . . ג

ההבדל הגדול שבין מלך רומי לנשיא  
בישראל . . . . . ד

ההנהגה של נשיא ישראל למלך רומי  
בשונה מהמציאות . . . . . ד

המעלה של אברהם אבינו שהיה יחיד  
בעולמו . . . . . ה

העבודה בזמנים שאין מועיל זכות  
האבות . . . . . ז

להשיג כל המעלות גם כיחיד  
בעולמו . . . . . ט



**כל הזכויות שמורות**

למערכת חידו"ת של רבינו  
ישיבת שערי יושר



**בהוצאת מכון "שם עולם"**

מכון לחקר כתבי יד - קורות קהילות ואישים  
רח' שחל 5, בני ברק  
טל: 03-5701977 פקס: 03-5701967

וישלח תשמ"ו

**'כשם שאני יחיד בעולמי' - השכר של ה'יחיד'**

### המתאמץ בעבודת השי"ת

"קם וכתב מן יהודה נשיאה למרן מלכא אנטונינוס", עמד רבי אפס וכתב באגרת התוארים, שאגרת זו נכתבה מיהודה הנשיא לאדוננו המלך אנטונינוס. "נסכה" לקח רבינו את האגרת "וקרייה" וקרא אותה, "וקרעיה", וקרע את האגרת. "אמר ליה כתוב, מן עבדך יהודה למרן מלכא אנטונינוס". רבינו אמר לרבי אפס שיכתוב כך: שהאגרת כתובה מעבדך יהודה לאדוננו המלך אנטונינוס, והוסיף את התואר "עבד" על עצמו.

"אמר ליה, רבי, מפני מה אתה מבזה על כבודך", א"ל רבי אפס לרבו למה כותב כך על עצמו, "אמר ליה מה אנא טב מן סבי", השיב לו רבינו, "האם טוב הנני מיעקב אבינו, "לא כך אמר כה אמר עבדך יעקב עם לבן גרתי", כך התנהג יעקב עם עשיו, והביא ראיה להנהגתו מעקב אבינו.

יש לנו להתבונן מה כתוב כאן בדברי המדרש, 'וואס שטייט דא אין מדרש'.

וַיֵּצֵא אֹתָם לֵאמֹר כֹּה תֹאמְרוּן לְאֲדֹנָי לַעֲשׂוּ כֹה אָמַר עֲבָדְךָ יַעֲקֹב עִם לְבָן גֵּרְתִּי וְאַחַר עַד עָתָה. וַיִּרְא יַעֲקֹב מְאֹד וַיֵּצֵר לוֹ וַיַּחֲזֵן אֶת הָעַם אֲשֶׁר אִתּוֹ וְאֶת הַצֹּאן וְאֶת הַבָּקָר וְהַגְּמִלִים לְשָׁנֵי מִתְּנֹת. וַיֹּאמֶר אִם יָבֹא עֲשׂוֹ אֶל הַמִּתְנָה הָאֶחָת וְהִכְהוּ וְהָיָה הַמִּתְנָה הַנִּשְׁאָר לְפָלִיטָה. (בראשית ל"ב, ה' מ')

הלימוד שלמד רבי יהודה הנשיא מיעקב אבינו

אמרו במדרש (ב"ר עה, ה), "ויצו אותם לאמר כה תאמרון לאדוני לעשו, רבינו אמר לרבי אפס". 'רבינו' היינו רבי יהודה הנשיא, שהיה הנשיא של כלל ישראל, אמר לתלמידו רבי אפס, שהיה תנא ששימש את רבינו הקדוש: "כתוב חד אנרא מן שמי", תכתוב מכתב אגרת בשמי "למרן מלכא אנטונינוס" לאדוננו המלך אנטונינוס, מלך רומי בעת ההיא ידו הנאמן של רבי יהודה הנשיא, שבסוף ימיו התגייר.

מלכותו וממה מורכב נשיאותו, 'פון וואס באשטייט זיין מלכות, און פון וואס באשטייט זיין נשיאות'. האריה הוא המלך על כל החיות כי כל החיות מתייראים מלפניו, והוא גיבור יותר מכל החיות, ואילו נשיאות ישראל היינו שהוא מחזיק את הכלל ישראל באמונה ובתורה, 'ער האלט דעם כלל ישראל באמונה ובתורה', ואיך שייך למדוד אחד לגבי השני.

#### ההנהגה של נשיא ישראל למלך רומי בשונה מהמציאות

רבי הכניע את עצמו לאנמונינוס מלך רומי, ולמד הדבר מיעקב אבינו שהכניע את עצמו לפני עשיו ואמר שיאמרו לעשיו 'כה אמר עבדך יעקב', לפי שמן השמים העמידו כך שהנהגה של האדם כלפי אחרים וכלפי העולם, הנו לפעמים שונה לגמרי מהמציאות של אותו אדם, להיכן הוא שייך והיכן מקומו. 'ס'איז אמאל אינגאצען נישט ווי בעצם וואס דער מענטש איז, ווי דער מענטש געהערט און באלאנגט'.

דבר זה פשוט ומוכן שהמלכות שהיתה לאנמונינוס, אין לה כל קשר לנשיאות שהיה לרבינו הקדוש. זהו ההבדל בין קודש לחול, ולא היה שום קשר ושייכות ביניהם. זה דומה לקשר בין מלך החיות

#### ההבדל הגדול שבין מלך רומי לנשיא בישראל

הנה מחד, אנמונינוס היה מלך, ורבינו היה נשיא, ובאותה תקופה היו הרומיים השליטים על בני ישראל. אך מאידך יש לנו גם להבין מה היתה חשיבותו של נשיא בישראל שהיה מזרע דוד המלך, שעליו נאמר (בראשית מז, י), 'לא יסור שבט מיהודה ומחוקק מבין רגליו', ופירש רש"י שהכוונה לנשיאי ארץ ישראל, שהחזיקו את כלל ישראל בתורה ובאמונה.

לעומתו מלך של הגויים היה זה שנהג בנינוני מלכות. לנו אין השגה מהו מלכות. בתקופתם, היה המלך זה שהעמיד משפט העם והחזיק וניהל פרנסת האומה. המלך השגיח על הצבא ועל הפאליטיק שיהיו באופן הראוי.

אך אם באנו לדון מי גדול ממי, ולהעמיד מלך גוי לעומת נשיא בישראל הרי זה דומה כאילו באנו לדון האם האריה - שהוא מלך החיות - גדול יותר מנשיא, הלא אין הנידון דומה לראיה, כי האריה הוא מלך החיות, והנשיא הוא נשיא. ואין שום קשר ביניהן.

על מי אנמונינוס מלך ועל מי רבי יהודה נשיא, ממה מורכב

ועל פי מה שהוא באמת, ולפי זה הוא גם משער מיהו השני באמת.

והנה מי היה רבינו הקדוש ומי היה אנטונינוס, מיהו יעקב ומיהו עשיו. בדרך כלל הנהגת האדם צריכה להיות כפי מציאותו וכפי המציאות של השני, ז'יין גאנצע הנהגה זאל ז'יין לויט דעם וואס ער איז, און לויט דעם וואס יענער איז'.

**אבל** התורה מלמדנו שהנהגת האדם לא תהיה כך, לערענט אונז די תורה נישט אזוי, שרצון ה' הוא שהאדם יתנהג בהנהגה אחרת לגמרי, ואפילו שיתכן שמהות האדם הוא באופן אחד, אך מוטל על האדם להתנהג באופן שאם עשה מעשה כפי מהותו ופי מהותו של השני, אזי קרע רבי את האגרת, כי אין זה רצון ה' שינהג האדם בדרך זה.

המעלה של אברהם אבינו שהיה יחיד בעולמו

**בגמרא** אמרו (פסחים ק"ח), 'בשעה שהפיל גמרוד הרשע את אברהם אבינו לתוך כבשן האש. אמר גבריאל לפני הקדוש ברוך הוא, רבונו של עולם, ארד ואצנן ואציל את הצדיק מכבשן האש. אמר לו הקדוש ברוך הוא, אני יחיד בעולמי והוא יחיד בעולמו, נאה ליחיד להציל את היחיד'.

לנשיאות, שאין שום שייכות ושום דמיון בין השניים.

**אף** על פי כן, לפעמים העמידו מן השמים את ההנהגה - כמו שלומדים מיעקב אבינו - שההנהגה צריכה להיות באופן אחר לגמרי. אדרבא, ההנהגה צריכה להיות מתוך השפלה. רבי היה צריך להשפיל את עצמו לאנטונינוס, ויעקב אבינו היה צריך להשפיל את עצמו לעשיו.

מן השמים העמידו הדבר כך שיהיה באופן הזה, שהקשר ביניהם לא תהיה כפי המעמד האמיתי שלהם, כפי המקום שיש לכל אחד בעולם.

**בעולם** הזה לפעמים ההנהגה היא באופן מסוים, וכך היא צריכה להיות, ואין לה שום קשר למציאות מיהו יותר גדול ומיהו יותר קטן. הקטן אינו נכנע לגדול כמו שהיינו חושבים, אלא יתכן שתהיה ההיפך, שהגדול יהיה נכנע לגמרי לקטן - עד כדי כך שהיה 'קרייה וקרעיה', כי כשקרא רבי את האגרת שכתב רבי אפס, וגוסס האגרת היה 'מן יהודה נשיאה למרן מלכא אנטונינוס', עמד וקרע את האגרת, כי היא נכתבה שלא כראוי.

**האדם** בדרך כלל חי מתוך מחשבה על פי המקום שהוא תופס, מ'יט דעם פלאץ וואס ער פארנעמט',

העולם, באופן שמוסר את נפשו להישרף חי, אזי כל כוחו מגיע על ידי ההכרה באמונה, שנהיר ליה האמונה בבהירות, יש לו דיעה צלולה וברורה, נקיות הדעת, בהירות וחזק. 'די קלארקייט אין די אמונה, די שטארקייט פון די שכל, די ריינקייט, די קלארקייט, די זיכערקייט אין דעם שכל', ראשית כל, שהשי"ת הוא בורא עולמים ב"ה, ושנית, שכל עבודות הזרות הם הבל וריק.

**על** הדיעה הברורה הזו נבנה אברהם אבינו וכך היה לו את כוח והאומץ, 'זיך קענען צוואמען געמען אויפבויען דער מוהט און דער כוח', למסור עצמו להישרף בחיים. שני נקודות אלו היו אצל אברהם אבינו.

**איך** קנה אברהם אבינו שני כוחות אלו, הבהירות בשכלו שהשי"ת הוא הבורא כל עולמים, ושכל העבודה זרה הם אפס וכלום, ויחד עם זה לבנות בעצמו הכוח והבהירות למסור עצמו להישרף בחיים.

**אברהם** אבינו היה 'יחיד בעולם', ואיש לא הדריכו על ענין זה. אדרבא, כולם ניסו להפסיקו מהנהגתו, 'מ'האט איהט אפגעריסען פון דעם'.

**'ולפי'** שהקדוש ברוך הוא אינו מקפח שכר כל בריה', וגבריאל ביקש לרדת להציל את אברהם אבינו, בשכר זה 'אמר' הקב"ה, 'תזכה ותציל שלשה מבני בניו' מכבשן האש.

**בשעה** שנבוכדנצר הרשע הפיל את חנניה מישאל ועזריה לתוך כבשן האש, והם היו נביאים, ונבוכדנצר הרשע זרקם אל תוך כבשן האש לפי שלא רצו להשתחוות לעבודה זרה, ירד גבריאל והצילם.

**וצריך** לבאר הענין מה שאמר הקב"ה 'אני יחיד בעולמי' והוא יחיד בעולמו, נאה ליחיד להציל את היחיד, ולכן אמר הקב"ה שהוא זה שיציל את אברהם אבינו ולא המלאך גבריאל.

**והביאור** בזה כך היא. אברהם אבינו היה 'יחיד' בעולם, כי היה היחיד שעמד כנגד כל העולם ולא עבד עבודה זרה, ומסר את עצמו להיזרק בכבשן האש. גם חנניה מישאל ועזריה מסרו את נפשם להיזרק לתוך כבשן האש כדי שלא לעבוד עבודה זרה, אלא שהם היו שלושה.

**ההבדל** בין יחיד המוסר נפשו לבין שלושה שמוסרים עצמם. הוא, שכשעומד יחיד בעולם כנגד כל

מישאל ועזריה היה דומה למסירות נפש של אברהם אבינו, אעפ"כ התורה מבחינה בדקות זו ומבדילה בין שני מסירות הנפש, שיש הבדל גדול בין אדם שמושיג מעצמו כל כוחותיו, למי שמקבל כוחותיו על ידי סיוע מאחרים.

**אפילו** אם יתכן לומר שלא היו נוקקים אז לסיוע זה, והיו יכולים להגיע למדרגה של מסירות נפש גם מעצמם, אבל בפועל למעשה קיבלו כוח זה על ידי שהיו שלושה יחד.

העבודה בזמנים שאין מועיל זכות האבות

**עוד** ענין מבואר בפרשתו, שבתחילת הפרשה נאמר תפילתו של יעקב אבינו, וכך התפלל יעקב, הצילני נא מיד אחי מיד עשו כי ירא אנכי אותו פן יבוא והכני אם על בנים (בראשית לב, יב). וכך התפלל לאחר שחילק את בני ביתו לשני מחנות, וכמו שנאמר (פסוק ח) 'יחץ את העם אשר אתו ואת הצאן ואת הבקר והגמלים לשני מחנות'.

**לפני** מעשה זו נאמר (פסוק ד), 'וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשו אחיו ארצה שעיר שדה אדום', ששלח לפיכך את עשיו, ואז

גם אביו ניסה להניאו, ואב - שברוך כלל הוא האדם המסור ביותר לאדם - ואברהם אבינו לא רק שלא היה במחלוקת עם אביו, אלא שכיבד את אביו, וכמו שפירש רש"י בסוף פרשת נח שאברהם קיים מצות כיבוד אב ואם.

**הכיבוד** אב ואם של אברהם אבינו אינו כמו שאנו מכבדים את אבותינו, אלא היא כיבוד אב שכיבד אברהם אבינו את אביו, וכאופן זה כיבד את תרח. אך בדבר זה הסכית לדבריו.

**כך** התעלה אברהם אבינו מעצמו, וללא שום סיוע מבחוץ, הגיע למדרגתו.

**אך** חנניה מישאל ועזריה היו שלושה כאחד, ואז כל אחד חיזק את השני, ועל ידי מה שאחד חיזק את חברו, גם השני סייע לו, ושנים מהם חיזקו את השלישי, הן באמונה והן בדברי חיזוק, ונתנו אחד לשני כוח למסור עצמם להישרף בחיים. כשמגיעים למסירות נפש עם עוד שנים, אין כאן המעלה הזו של 'יחיד בעולמו', כי היחיד היינו שעל האדם למצוא את כל הכוחות בעצמו, ללא שום סיוע מאחרים.

**לבן**, אף שהכבשן היה אותו כבשן אש, והמסירות נפש של חנניה

הבהמות והחיות זה לזה, מאן אויל ומפיים יתיה. מי יוכל ללכת לפיים את הארי, כי כשהארי הוא בכעס מי יודע מה יוכל לעשות.

**אמר** להון הדין תעלא, אמר להם השועל שהוא הפיקח שבחיות, אתון להכא, בואו עמי, דאנא ידע תלת מאה מתלין ואנא מפיים יתיה, לפי שאני יודע שלוש מאות משלים, ואוכל לפיים. והיינו שיש לו כמחשבתו ובדעתו שלוש מאות סברות ודרכים שכליים אך לפיים את הארי.

**אמרין** ליה אנומיין, אכן הלכו עמו, הלך ציבחה, הלך עמהם השועל כברת דרך, וקם ליה ונשאר לעמוד. אמרו ליה מה דין, שאלו אותו החיות למה נשאר לעמוד, אמר להון אנשית מאה, אמר להם השועל ששכח מאה מתוך שלוש מאות המשלים. אמרין ליה אית במאתן ברבאן, אמרו לו החיות, עדיין נשאר לך מאתיים משלים, ודי בכך כדי לפיים את הארי.

הלך ציבחה הלכו עוד כברת דרך, וקם ליה, ונשאר שוב לעמוד. אמרין ליה מה דין, שאלו אותו החיות למה נשאר לעמוד. אמר להון אנשית אף מאה שנשכח ממנו עוד מאה משלים. אמרו ליה אף במאה

עדיין לא חילק את המחנה לשני מחנות.

זה ודאי שכאשר שלח את המלאכים להשתדל בדרך הטבע לפיים את עשיו, גם אז התפלל יעקב אבינו על הצלתם.

**לאחר** מכן היה 'ויירא יעקב מאד ויצר לו' (פסוק ח), שהגיע לפחד ומורא, ואז היה 'ויחץ את העם אשר אתו ואת הצאן ואת הבקר והגמלים לשני מחנות', ואז חזר והתפלל וביקש 'הצילני נא מיד אחי מיד עשיו כי ירא אנכי אותו פן יבוא והכני אם על בנים'.

**כשעמד** יעקב להיפגש עם עשיו נאמר (בראשית לג, א), 'וישא יעקב עיניו וירא והנה עשיו בא ועמו ארבע מאות איש ויחץ את הילדים על לאה ועל רחל ועל שתי השפחות', ונאמר כאן שוב שחילק את בניו, וחילק את בניו לארבע משפחות. ומבואר שבתחילה לא חילק כלל את בניו למחנות, ורק לאחר מכן חילק את בניו לשתי מחנות, ולבסוף חילקם לארבע.

**ואמרו** במדרש (ב"ר עה, ז), 'וישא יעקב את עיניו וירא וגו', אמר רבי לוי ארי הוה בעס על הבהמה והחיה, שהארי היה בכעס על הבהמות והחיות. אמרין, אמרו



פועל, אלא צריך כל אחד לעמוד בעצמו.

**אפילו** שזכויותיו של יעקב אבינו גדולים מאוד, והם גדולים בהרבה ממעשינו, אבל ישנם זמנים - ואין אנו יודעים מתי הם הזמנים הללו, ומהו הגורם לזמנים הללו, אבל יש זמנים ששום זכויות אינם מועילים, אלא דנים את האדם כפי מה שהוא, 'מ'נעמט דעם מענשט לפי איהם אליין', שאם הוא 'חידו' בעולם על ידי כן ינצל, ואם אינו יחיד בעולמו, לא ינצל.

להשיג כל המעלות גם כיחיד בעולמו

**שנינו** באבות (פרק ה, א), **בן זומא** אומר, איזהו חכם, הלומד מכל אדם, 'הלומד מכל אדם', הכוונה שהוא לומד מכל אחד, והיינו שהמלמד אינו עושה אותו לתלמיד, וגם הוא אינו שוכר אותו לרבי, ואינו רודף אחריו. הרבי אינו מושיבו אצלו, כי הוא 'הלומד מכל אדם', שהוא לומד מכל אדם בעולם, 'ער שארט זיך צו צו יעדען מענשט אויף דער וועלט', ורואה איזה חכמה יוכל ללמוד מהשני.

**עוד** אמרו שם, איזהו גבור הכובש את יצרו. האדם הזה אינו

ברכאן אמרו לו החיות, גם מאה משלים די לנו כדי לפיים את כעסו של הארי. וכיון דמטא תמן, כשהגיעו לפני הארי, אמר השועל, אנשית בולהון נשכחו ממני כל המשלים, ומה נעשה עכשיו. אלא כל חד וחד יפיים על נפשו, שכל בהמה וכל חיה תלך לפיים את הארי לבד.

**ואמרו** על זה במדרש, כך יעקב אבינו, בתחילה לא חילק יעקב את בניו, אלא התפלל עבורם, שבכוח תפילתו ועל ידי זכויותיו יוכל לפעול עבור כולם. אבל כשהיה 'ויירא יעקב מאד ויצר לו' שהגיע לפחד ומורא, היה 'ויחין', אמר, הלוואי שיעלה בידי להציל את המחצית, ואמר 'והיה המחנה הנשאר לפליטה', שלכל הפחות יוכל להציל את המחצה, וחילקם והתפלל עבורם.

**אך** כשעמד לפני עשיו ראה שאין בידו לעשות מאומה, חילקם לארבעה, שילך כל אחד בעצמו, והזכויות והתפילה של כל אחד בפני עצמו תעמוד לו, כי כל אחד צריך להתפלל עבור עצמו.

**והביאור** בדברי המדרש הוא, שיש זמנים ותקופות בהם גם התפילות והזכויות של יעקב אבינו אינם מועילות, לא על כל הכלל ולא על המחצית, וגם על היחיד אינו

לו בזול, והקונה אינו צריך לקנות אצלו ביוקר, ואינו נזקק לאיש, אלא הוא יושב בחדרו, דו זיצט ביי דיר אין שמיבל', ועושה מה שעושה, וכך הוא גדל להיות עשיר, 'און דא וואקסט אַ עושר', על ידי מה ששמח בחלקו.

**איזהו מכבד המכבד את הבריות,** איזה אדם יש לו כבוד, מי שמכבד את הבריות. הלא על פי פשטות למי יש כבוד, מי שנותנים לו כבוד, שכשנכנס לאיזה מקום נעמדים כולם לכבודו, הוא זה שיש לו כבוד, מדברים עליו בגדולות ומושיבים אותו במזרח, 'מ'זעצט איהם אויבען אהן', הוא יש לו הכבוד.

**אך** אם חס ושלום הוא לא מצליח בענין זה, ואיש אינו נעמד לכבודו, ואיש אינו מושיבו במזרח, אזי אינו מכובד. אולי הוא ראוי לכבוד, 'ס'קומט איהם כבוד, ער איז ווערד אפשר כבוד', אבל מאחר שלא מכבדים אותו, ממילא אינו מכובד.

**על** זה אומר התנא, שכדי להיות מכובד האדם אינו זקוק שיושיבו אותו במזרח, ואין צריכים שיעמדו לכבודו, איש אינו צריך לכבודו, ואיש אינו צריך לעשות עמו טובה, אדרבא, עליו לרדוף אחר השני ולתת לו כבוד, שיכבד את הבריות, ויתן כבוד לכל אחד.

מחפש אנשים שילחמו עמו, ושהוא ינצחם, ועל ידי כן יראו שהוא הגיבור. אין הוא הולך לאיש, ואין איש הולך אליו, אין מי שנלחם עמו והוא אינו נלחם עם איש, 'ער פארמעסט זיך נישט מיט קיינעם', אלא שהוא כובש את יצרו שלו, אף על פי שהוא יושב סגור בביתו, 'ער איז איינגעשלאסען אין אַ בוידעם', אין הוא נפגש עם איש, ואין מי שנפגש עמו, אך גבורתו מתגברת והולכת, 'און דער גיבור וואקסט', הגבורה שבו גדלה, 'דא וואקסט ארויס דער גיבור, אויף דעם בוידעם וואקסט ארויס דער גיבור'.

**איזהו עשיר השמח בחלקו,** הנה עני שגדל להיות עושר, 'א ארעמאן וואקסט אַ עושר, הוא עושה מסחר עם זה, ועובר אצל השני, ואחד קונה אצלו סחורה. אחד מוכר לו בזול והשני קונה אצלו ביוקר. אחד מוכר לו מציאות בזול, והוא מוצא לוקחים שיקנו אצלו ביוקר, וזה מצליח.

**בך** הוא ממשך והולך, הוא קונה בזול ומוכר ביוקר, וכך גדל ונעשה עשיר. שיש לו מוכרים המסייעים לו להגיע לעשירות, ויש לו קונים שמסייעים לו להגיע לעשירות.

**על** זה אומר התנא, איזהו עשיר השמח בחלקו, שיש ענין של עשירות, שהמוכר אינו צריך למכור

שלומדים חז"ל מכבשן האיש, שאמר הקדוש ברוך הוא 'אני יחיד בעולמו והוא יחיד בעולמו, נאה ליחיד להציל את היחיד'.

**מה** נואלו האנשים, 'ווי נאריש איש דער מענמש' שמחפשים להיות מכובדים על ידי מה שהשני יכבד אותם, שהאחרים יזכרו מהם.

**לפעמים** האדם חושב לו ששכחו ממנו לגמרי, ואם כן הוא זקוק לעשות מעשים ופעולות שיזכרו ממנו, בטוב או ברע, 'מיט גוטנ'ס צו מיט בייזנ'ס', בחכמה או שלא בחכמה, וגם הוא יעשה מעשים שיזכרו ממנו, כי אם אין זוכרים אותו הרי הוא מופרך לגמרי, 'בין איך דאך א אפגעפרעגמער אינגאנצען אין דער וועלט', מאחר שאיש אינו מסתכל עליו ואיש אינו מכירו, והוא מופרך בכל העולם\*.

**הכוונה** אינה שיושיבו את כולם במזרח, כי הלא אם כולם ישבו למעלה, לא ישאר מי שישב בין הקהל. אלא הכוונה הוא שיכבד כל אחד כפי מה שהוא, 'געב יעדען מענמש כבוד', שיכבד את הבריות כל אחד כפי הראוי לו.

**בן** זומא מלמדנו, 'בן זומא לערענט אונז', שכל המעלות וכל המדריגות האפשריים שניע אליהם האדם, הוא יכול להשיג מעלות אלו גם בתורת 'יחיד' בעולמו, ואינו צריך לאיש.

**האדם** בכוחו להתעלות, להיות חכם, גיבור עשיר ומכובד, האדם יכול להשיג את כל המעלות האלו רק בתורת יחיד.

**יש** לדעת גודל המעלה והחשיבות כשהאדם זוכה להשיג את כל מעלותיו האלו כשהוא יחיד, וכמו

## **זכה וזכה את הרבים, זכות הרבים תלוי בו**

היות שזכינו ב"ה והגליון השבועי מופץ בכמה ערים, יש הזדמנות למי שליבו חפץ לזכות את הרבים ולקחת חבל בהוצאות ההפצה של הגליון בעירו, ויבוא על שכרו.

אפשר לפנות למערכת חידו"ת של רבינו,  
למספר טעלעפאן 9 EXT 1-718-854-2290.

בברכה והערכה  
מערכת החידו"ת של רבינו